

важкому фінансово-економічному і соціально-психологічному стані і реалізація цього Закону спрямована на суттєве скорочення спеціальностей і, як результат, тих хто їх забезпечував. Та й з тими, що залишаться в площині освітнього простору, також не зовсім усе зрозуміло.

Майже не було заявлено, як на нашу думку, оригінальних тем, що торкалися б розробки прикладних питань організації навчального процесу у сучасній вищій та середній спеціальній школі країни, а це засвідчує, що сподіватися на оригінальні відкриття у цій царині ближчим часом марно. І хоча за одним таким заходом робити висновки явно передчасно і не зовсім коректно, однак ця інформація є також певним показником розміщення акцентів у сучасному освітньому просторі. Адже освіта, як відомо (чи краще – як хотілося б), повинна діяти на випередження. І лише у такий спосіб ми зможемо досягти бажаного для українського суспільства результату у формуванні нової генерації кадрового корпусу, а не сподіватися на приїжджих.

Як позитивне відзначимо й участь у заході представників технічних та ВНЗ силових структур, зокрема науковців Львівського університету внутрішніх справ, Київського національного економічного університету ім. В. Гетьмана, Львівського національного аграрного університету та ін., що засвідчує факт визнання ролі культурної діяльності чи культурного чинника загалом у формуванні молодого покоління країни і розуміння того, що лише насичення навчального процесу будь-якого навчального закладу культурним чинником відіб'ється згодом і на свідомості вітчизняного фахівця, його розумінні необхідності перейматися проблемами української держави, а не лише думати про власне благо. Адже останні події засвідчують, що в країні не все гаразд із питаннями суспільної свідомості, політичної культури, контрпропаганди та іншими подібними, без розробки яких жодна держава не зможе стати справді повноцінною країною, що переймається національно-культурним розвитком своїх громадян.

І цей ряд позитивних моментів проведення заходу можна продовжувати. Але чи не найбільший ефект, крім, власне обговорення специфічних проблем та публікації декількох наукових збірників, цей захід приніс студентам, адже останні в черговий раз переконалися у важливості наукової діяльності не лише в системі життєдіяльності будь-якого ВНЗ, але й у власному становленні. Вони пересвідчилися, що цей складний час не лише не заважає науковцям продовжити розробку культурно-мистецької проблематики, але й демонструє факт того, що у найскладніший час процес власного наукового пошуку – найбільш цікава форма самореалізації будь-якого фахівця, що пов'язав своє життя з вищою школою.

Список використаної літератури

1. *Українська культурно-мистецька практика в історичній ретроспективі* : програма X Всеукр. наук.-практ. конф., м. Рівне, 14-15 лист., 2014 р. – Рівне : РДГУ, 2014. – 32 с.

Резюме

Здійснено огляд матеріалів, що надійшли на X всеукраїнську науково-практичну конференцію у м. Рівне.

Ключові слова: науковий пошук, дослідницька діяльність, вища школа.

Summary

Yutkalov S. Search activity in Ukraine in the context of scientific conferences

The review of materials which acted on X allukrainian scientific conference in Rivne is carried out.

Key words: scientific search, research activity, higher school.

Анотація

Выткалов С.В. Исследовательская деятельность в Украине в контексте научных конференций

Анализируются материалы, представленные на X всеукраинской научно-практической конференции в г. Ровно.

Ключевые слова: научный поиск, исследовательская деятельность, высшая школа.

Надійшла до редакції 20.11.2014 р.

УДК 792.03(477)

О.М. Сливка

ФЕСТИВАЛЬ «КОЛОМІЙСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ» В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Сучасне театральне життя в Україні є насиченим численними мистецькими акціями – новими постановками та фестивалями. Вони пропонують як вирішення широких творчих завдань, так і актуалізацію певних професійних проблем. Фестиваль (фр. *festival* та лат. *festivus* – святковий, веселий) – масове святкове дійство, що включає огляд чи демонстрацію досягнень у певних видах мистецтва. Будь-який театральний фестиваль формується на основі творчого змагання. В сучасний період в Україні продовжили функціонування і засновані майже 50 фестивалів регіонального, всеукраїнського та міжнародного рівнів [17]. Проте, науковий зріз їх динаміки функціонування на сучасному етапі відсутній.

Матеріали про театральні фестивалі України переважно представлені в періодиці, веб-сайтах установ культури та театрів. У 2010 р. створено всеукраїнську віртуальну театральну портал-мережу «Український театральний простір», що охоплює відомості про понад 112 театрів і діяльність 81 драматурга [20]. Портал пропонує інформацію про театральні фестивалі, репертуар театрів, відомості про вистави й історичні довідки.

У палітрі українського театального руху фестиваль «Коломийські представлення» посідає гідне місце. Це пов'язано з історією самого мистецького осередку, адже Коломийський театр був першим на західноукраїнських землях, де звучала українська мова. У 2008 р., з нагоди 160-річчя заснування театру, започаткований Всеукраїнський театральний фестиваль сценічних першопрочитань. Відтоді щороку в столиці Покуття проходить ця мистецька акція. Фестиваль широко висвітлюється журналістами в засобах масової інформації (на телебаченні, радіо, у місцевій і столичній пресі – газетах «Галичина», «Час», «День») [1–6, 8–16, 18–19, 21–22], окремі заходи проаналізовані театрознавцями А. Підлужною, С. Максименко у фахових виданнях [7], проте його загальний мистецький перебіг й узагальнення творчих здобутків не ставали предметом наукових розвідок. Тому, метою статті є аналіз динаміки, тематики, жанрової специфіки фестивалю «Коломийські представлення» в контексті українського театального фестивального руху. Хоча ідея презентації нових сценічних постановок не є оригінальною, адже багато фестивалів мають у своїй програмі саме такі завдання (навіть цей фестиваль носить назву «Прем'єри сезону»), коломиїський присвячений саме новому погляду на сценічні вирішення вже відомих п'єс. У ньому беруть участь театральні колективи з різних міст України та з-за кордону, його відвідують провідні українські режисери, актори, театрознавці, журналісти. Колективи – переважно відомі в українському театральному річищі за неординарною репертуарною політикою, схильністю до сценічного експериментаторства, участю в зарубіжних проектах. Серед вибору колективів і вистав домінують сценічні першопрочитання, яскраві акторські та режисерські дебюти, постановки української драматургії за кордоном, альтернативні традиційним експериментальні вистави.

Не зважаючи на статус, фестиваль має й конкурсне підґрунтя. До складу журі входили в різні роки Р. Коломієць – академік Національної Академії мистецтв України, театрознавці Н. Владимірова, Л. Распутіна, А. Підлужна, Н. Бічуя (м. Київ), С. Максименко (м. Львів), актори і режисери – В. Неведров, О. Биструшкін, Л. Кадірова, Ф. Стригун, Т. Литвиненко – народні артисти України та ін. На фестивалі працює група професійних експертів, представники якої виступають для преси і глядачів з фаховими театрознавчими коментарями. Щороку естетична і жанрова концепція фестивалю змінюється, тому його переможцями стають колективи з різними за тематикою і втіленням постановками. Представлення – як напрям – стосуються режисури, музичного образу вистав, акторського дуєту, чоловічої чи жіночої ролі, творчого пошуку. Вони й визначають вектори оцінювання. Унікальність фестивалю порівняно з іншими в Україні, на думку голови журі Р. Коломіїця – в його «дейно-тематичному і естетичному спрямуванні» [5].

У *І фестивалі* взяли участь Івано-Франківський академічний муздрамтеатр ім. І. Франка, Львівський муздрамтеатр ім. Ю. Дрогобича, Муніципальний театр «Київ», Тернопільський український драмтеатр ім. Т. Шевченка, Національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого (КНУТКіТ). Фестивальна програма представила різноманітні першопрочитання як за тематикою інсценізацій, так і за художнім вирішенням. «Солодка Даруся», створена за романом М. Матіос і репрезентована Івано-Франківським театром ім. І. Франка (інсценізація та режисура Р. Держипільського, пісенна режисура Н. Половинки) розповідає про історичні події на Буковині й Галичині 30-80-х рр. ХХ ст. крізь призму долі маленької Дарусі, яка стала мимоволі винною в трагедії своєї родини і була спроектована на долі сучасних і наступних поколінь.

Київський драматург Т. Іващенко в п'єсі «Таїна буття» представила особистість І. Франка як тонкого, бентежного, душевно раненого чоловіка. Вистава представлена як дует акторів Дрогобицького театру ім. Ю. Дрогобича (реж. – О. Король), які відображають родинний діалог великого письменника і його дружини О. Хоружинської в проекції на вічні непорозуміння між чоловіком і жінкою, проблемами творчої особистості.

Родинні стосунки також стали основою комедії «Квартет для двох» А. Крима Тернопільського театру ім. Т. Шевченка (реж. – В. Жила), але вже в інших часово-просторових умовах, як сімейні пристрасті подружжя, що переживає чергову кризу.

Жанр вистави «Тарас Бульба» Муніципального театру «Київ» драматург Н. Неждана визначила як мюзикл про кохання, зробивши акцент на любовній лінії Андрія та польської панночки. Епічність вистави додали емоційна, напружено-енергійна музика І. Небесного та сценографія і режисура В. Неведрова, який широко використовує відео зображення.

Молодий режисер, студент КНУТКіТ В. Друк по-новому представив п'єсу українського класика С. Васильченка «Куди вітер віє».

Гран-прі перших «Коломиїських представлень» отримали господарі фестивалю за виставу «Вій» за М. Гоголем (інсценізація та режисура С. Павлюка, сценографія С. Ридванецького). Фантазмагорія жанру першооснови визначила і художні ефекти вистави (сцена становить поміст із перехрещених дощок). Об'ємність просторових рішень розкриває несподівані можливості для їх використання (провалування і спотикання по дошках – як трясина бажань і спокус; коло – як життєвий прихисток душі, дім, сформований молитвою і вірою в Бога). «Вій» сприймається як притча про земне і піднесене на шляху людини; вистава сповнена множини асоціацій і метафор-загадок для глядача. Завершив фестиваль Круглий стіл на тему: «Традиції і перспективи розвитку історичних театрів малих міст в контексті сучасного українського театального руху і світових театральних тенденцій» [6, 7].

II театральний фестиваль «Коломийські представлення», що відбувся в грудні 2010 р., став багатим на несподіванки та сюрпризи. Черкаський театр ім. Т. Шевченка продемонстрував п'єсу Т. Вільямса «Скляний звіринець», тематика якої – вічні пошуки себе і свого кохання. Головні герої вистави – Том, Лаура, Джим – представлені акторами в сучасному світлі з розрахунку на молодого глядача.

На дитячо-молодіжну аудиторію були спрямовані і дві інші вистави – гротескна комедія «Пригоди Червоної Шапочки» у постановці Коломийського обласного академічного драмтеатру і філософська-комедійна містерія «Панночка» Львівського академічного обласного муздрамтеатру ім. Ю. Дрогобича. Остання – за мотивами гоголівської повісті «Вій» драматурга Н. Садур, вразила яскравим українським національним колоритом, наддніпрянською говіркою і пісенністю.

Родзинкою одного з фестивальных днів став м'юзикл Дж. Бока «Скрипаль на даху» за мотивами повісті Шолом-Алейхема «Тев'є-молочник» у виконанні Івано-Франківського театру ляльок ім. М. Підгірянки. Актори і їх ляльки зуміли передати і сімейні перипетії, й історичний трагічний контекст подій крізь призму яскраво відображеного єврейського побуту, пісень і танців. Неабияку роль тут відіграло вдале сценічне оформлення запрошеного з Білорусі постановника Д. Нуяззіна, робота хормейстера Л. Литвинчук, балетмейстера В. Шеремети.

Російськомовні постановки на сцені Коломийського театру представили артисти Закарпатського драмтеатру з музичною казкою «Пан Коцький» (М. Лисенка) і Кримськотатарського муздрамтеатру з драмою Р. Муєдіна «Незгасні зірки», присвяченої трагічним сторінкам історії – депортації кримськотатарського народу 1944 р.

Урізноманітненням фестивального розпорядку став майстер-клас народної артистки України Л. Кадирової для працівників Коломийського драмтеатру та всіх бажаючих. Очікуваною на фестивалі стала презентація, а відтак і перемога (Гран-прі) вистави І. Миколайчука «Небилиці про Івана» у виконанні Львівського національного академічного театру ім. М. Заньковецької. У постановці В. Сікорського калейдоскоп історій головного героя – клубок неймовірних, сумних і веселих, трагічних і комічних, філософських і банальних подій. Кожна історія ілюстрована динамічною музикою І. Небесного у виконанні реальних виконавців, присутніх на сцені [6, 9].

III фестиваль (2011 р.) розширив свій простір за рахунок не лише сцени театру ім. І. Озаркевича, але й Коломийського Народного дому. Крім того, професійний статус фестивалю був доповнений мистецькою акцією «Творчість молодих». Саме в її контексті першою була представлена комедія Б. Шоу «Пігмаліон» студентами Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаніка. Молодь Львівського академічного драмтеатру ім. М. Заньковецької презентувала драму Р.М. Рільке «Завчасна паморозь», а вихованці КНУТКіТ ім. І. Карпенка-Карого – музичну комедію «Кабаре», впізнанні герої якої – Верка Сердючка, П. і Н. Каменських, Дж. Леннон, М. Джексон – радо сприймалися публікою.

Дві постановки в Коломії запропонував Чернівецький муздрамтеатр ім. О. Кобилянської: дитячу казку В. Ілюхова «Як Настуня ледь не стала марою» і переробку Ю. Федьковичем шекспірівської комедії «Приборкання норавливої» з колоритною назвою «Як козам роги виправляли». Останнє дійство – одноактний фарс із життя буковинських селян – не оцінений свого часу сучасниками Ю. Федьковича, зокрема І. Франком, у блискучому іронічно-пародійному і комедійному виконанні чернівецьких акторів набуло актуальності і щирого захоплення глядачів.

Для традиційної дитячої аудиторії фестивалю показані постановки: музичне шоу «Троє поросят» І українського театру для дітей та юнацтва, ляльковий мюзикл «Алі-Баба і розбійники» Івано-Франківського театру ляльок ім. М. Підгірянки, комедія І. Франка «Лис Микита» Закарпатського державного російського драматичного театру. Попри яскраву видовищну складову, звукова бажала кращого внаслідок проблем технічного забезпечення, що окреслило певні завдання театрального менеджменту.

Класичний репертуар представлений Коломийським театром – господарем фестивалю, який і став переможцем, – драмою «Земля» О. Кобилянської, режисура Д. Чиборака та лауреатом Національної премії ім. Т. Шевченка, народним артистом України Б. Козаком – поетично-музичною композицією «Послання» за творами Т. Шевченка.

Національний центр театрального мистецтва ім. Леся Курбаса представив п'єсу О. Миколайчука (автор і режисер) «Дикий мед у рік чорного півня», де втілені важливі проблеми сучасного українського суспільства крізь призму сприйняття їх самотньою жінкою. Жанр моновистави у виконанні актриси О. Огороднійчук означив складні як соціальні (сім'я, аборт), моральні (вибір, відповідальність), так і історичні колізії (голодомор, спадкоємність поколінь).

Кіровоградський муздрамтеатр ім. М. Кропивницького монументальною постановкою «Гайдамаки» Т. Шевченка та Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка виставою «Кайдашева сім'я» І. Нечуй-Левицького репрезентували власне прочитанні відомих зразків української класичної літератури.

Оригінальним акцентом фестивалю стала вистава Театру ім. О. Севрука з м. Ельблонг (Республіка Польща). Вистава польською мовою за творами А. Чехова «Ведмідь» та «Освідчення» не створювала мовного бар'єру, а доповнювалася яскравою, емоційною, талановитою грою акторів. Постановку здійснив український режисер В. Жила.

Уже традиційно на фестивалі пройшов майстер-клас народної артистки України Л. Кадирової, яка поділилася з молодими колегами секретами акторської майстерності [1–4, 6, 12–16, 19].

На IV театральному фестивалі (2012 р.) був представлений новий жанр лайт-опера (легка опера) «Легенда про Тараса» з музикою та лібрето О. Коломійцева (Полтавський муздрамтеатр). «Вперше гоголівський «Тарас

Бульба» так незвично був прочитаний під сценічним кутом зору – з живим вокалом, музикою в сучасному аранжуванні, яка виявилася гармонійно поєднаною з драматичним тлом постановки. У дії, де сцени поєднані за принципом кліпового монтажу, найбільшої емоційної висоти досягла лінія кохання Андрія та Панночки, а на другий план відійшла тема зради і стосунків Тараса з синами. Завдяки знайденій формі, коли з багатьох замальовок, відомих поворотів сюжету твориться єдина картина подій, режисер спробував створити власний міф про українських козаків, наблизивши його до реалій сьогодення сприйняття» [6].

Індивідуальний підхід до інтерпретації класичних творів як режисерські першопрочитання відображені у виставах «Відьма» Т. Шевченка Чернігівського муздрамтеатру ім. Т. Шевченка, «Шинель» М. Гоголя Криворізького театру музично-пластичних мистецтв «Академія руху», «Мазепа» Б. Мельничука, О. Мосійчука Тернопільського українського драмтеатру ім. Т. Шевченка.

Виставу «Останній грецької» за п'єсою О. Огородника Львівського театру ім. М. Заньковецької, якій найбільше підходило визначення «першопрочитання», критика оцінила як пласке відображення «сучасної дійсності, наче списаної з посередніх серіалів про підступних депутатів, наївних селян, їхніх бездушних дітей, що здатні зрадити батьків заради грошей» [6].

У постановці «І все-таки я тебе зраджу» Н. Неждани Львівського драмтеатру ім. Лесі Українки перетинаються історичні часові площини (три етапи життя і кохання видатної поетеси) і два світи – реальний, сповнений болі і страждання, і вимріяний, сфантазований, в якому формується «вишукане мереживо її поезій».

Найяскравіші вирішення, передусім, стосувалися пластичних вирішень, переосмислення понять кризів вічні цінності. Так, у пластичній драмі «Шинель» (реж. – О. Бельський). її основний образ як «предмета найвищого бажання чиновника стає символом одвічної боротьби темних і світлих сил». Оригінальна образно-емоційна версія твору заслужила найвищу оцінку журі фестивалю – Гран-прі.

Засновану Міністерством культури України спеціальну премію ім. Леся Курбаса (до проведення IV фестивалю) отримав О. Коломіцев – режисер-постановник, автор музики та лібрето лайт-опери «Легенда про Тараса» [6].

Уже усталену систему рейтингового оцінювання вистав ювілейного (присвяченого 1025-річчю хрещення Київської Русі та 165-річчю Коломийського театру) V фестивалю «Коломийські представлення» (2013 р.) було змінено. «Творча група організаторів форуму на чолі з автором ідеї, директором місцевого драмтеатру ім. І. Озаркевича Д. Чибораком, постановила не визначати, хто кращий у тій чи іншій номінації, а запропонувала глядачам спектр професійних думок запрошених експертів, якими виступили члени журі фестивалю попередніх років» [6, 18]. Це сприяло новому висловленню рішень і поглядів експертів, а, паралельно, оприлюднювався і бал, який виставляли глядачі.

Ювілейний формат зумовив жанрове і регіональне багатство, було представлено 15 вистав театрів зі Львова, Ужгорода, Луцька, Івано-Франківська, Ніжина, Чернівців, Кривого Рогу, Чернігова, Києва, Харкова, Коломиї і Тари (Росія).

Запрошення до виступів ґрунтувалися на несподіваності режисерського ходу, сценічного рішення, новаторства творчого задуму, зверненні до самотньої драматургії. Це зумовило насичену й різноманітну фестивальну афішу, хоча були і критичні зауваження експертів щодо деяких постановок. Позитивні відгуки об'єднали фахівців в оцінці вистави «Кошмар» А. Чехова Омського Північного драматичного театру ім. М. Ульянова (м. Тара, РФ). Для вистави характерними рисами стали мінімалізм сценографії, пластики, руху, відштовхуючись від малих форм оповідань А. Чехова, а режисерським прийомом формотворення – виклад матеріалу акторами через розповідь, а не завдяки дії.

Мінімалізмом і камерністю позначена і вистава Волинського театру ім. Т. Шевченка (Луцьк) «З любов'ю... Оскар» реж. Д. Мельничука за новелою Е. Шмітта «Оскар і Рожева Пані». Вічна тема життя і смерті, взаємодія акторів і глядачів – сприяли позитивному сприйняттю постановки.

«Комедія про нещасливого селянина, його жінку Мелашку, єврея Давида і чорта, який втратив сенс існування» В. Рудова у постановці Т. Шумейко у Чернігівському муздрамтеатрі ім. Т. Шевченка і втілена чотирма акторами, також присвячена смислу людського буття.

Виразну емоційну гру представили на фестивалі постановки комедії становищ «Амор. Кохано. Італіяно» А. Ніколаї (Ніжинський драмтеатр ім. М. Коцюбинського), драматичної притчі «Лавина» Т. Джудженоглу (Чернівецький муздрамтеатр ім. О. Кобилянської), пластичної драми «Весна, літо, осінь, зима і...» О. Бельського в стилі комедії дель арте Криворізького театру «Академія руху».

Традиційно на «Коломийських представленнях» презентовані дитячі театральні зразки: «Великі подвиги маленького Ріккі-Тіккі-Таві» Р. Кіплінга (Львівський театр ім. Лесі Українки), «Івасик-Телесик» А. Шияна (Коломийський театр ім. І. Озаркевича), «Недотепа із Вертепа» Д. Кешелі (Закарпатський театр ляльок «Бавка»). Натомість, Івано-Франківський театр ляльок ім. М. Підгірянки представив виставу-фарс для дорослих «Цахес» Я. Стельмаха за Г. Гофманом (реж. В. Підцерковний, сценограф К. Чепурна і балетмейстер А. Довбуш). Казка-фантазмагорія для дорослих сповнена метафор і асоціацій з сьогоденням та вічними цінностями.

Традиційні на «Коломийських представленнях» майстер-класи актриси Національного театру ім. І. Франка Л. Кадирова на IV фестивалі були доповнені її моновиставою «Марія» З. Хшановського про життя, творчість і кохання відомої української актриси М. Заньковецької.

VI Всеукраїнський фестиваль «Коломийські представлення» (2014 р.), що проходив в умовах радикальних суспільних змін, присвячений 200-річчю від дня народження Т. Шевченка і позначений

патріотичним духом, націєтверджуючим характером, емоційним піднесенням. «Шостий фестиваль став прекрасною нагодою у нелегкий для країни час мовою мистецтва проявити свою позицію» [6].

Першою фестивальною виставою стала робота «Пропала грамота» Львівського академічного українського драмтеатру ім. М. Заньковецької за М. Гоголем (реж. – В. Сікорський), де провідною є тема національної гідності українців, братерської єдності, незламності проти ворога. Організатори фестивалю виставу оголосили благодійною – всі бажаючі могли долучитися до збору коштів для потреб українських військових у зоні АТО.

Фестиваль не порушив традиції в дитячій і підлітковій глядацькій складовій, представивши ляльковій вистави «Котигорошко» Я. Грушевського Івано-Франківського театру ляльок ім. М. Підгірянки, «Лісова пісня» Лесі Українки Закарпатського театру ляльок «Бавка», «Стариган із крилами» А. Курейчика Вінницького театру ляльок. Остання за прозою Г. Маркеса у постановці Л. Земелько втілюється у жанр притчі, що підкреслюється не лише змістом і формою, але й пластикою ляльок-персонажів, виразною контрастною сценографією та музичним оформленням. Господарі фестивалю представили музичну казку «Пан Коцький» Н. Максимчук у сучасній інтерпретації (реж. А. Цибульський).

Прочитання класики на фестивалі відобразилося у представленні вистави «Мартин Боруля» І. Карпенка-Карого Полтавського муздрамтеатру ім. М. Гоголя. Його довге сценічне життя (42 роки) з незмінним виконавцем головної ролі Ю. Поповим – як спроба «зупинити» мить мистецтва, зберегти театральну реліквію для кількох поколінь глядачів, щораз знаходити в ній актуальні акценти.

Постановка «Нація» М. Матіос Івано-Франківського муздрамтеатру ім. І. Франка (інсценізація і режисура Р. Держишівського) стала ще однією патріотичною складовою фестивалю. Символіка ляльки-мотанки, що проходить лейтмотивом крізь виставу, сприймається як уособлення оберегу, незнищенності української нації. Розгортання емоційно складних – драматичних, а часто трагічних – епізодів складаються як мозаїка історії України, актуалізують вічні проблеми людського вибору – честі, обов'язку, вірності, зради, відповідальності за інших тощо.

Завершальною нотою фестивалю стала моновистава «Момент кохання» за В. Винниченком у виконанні актора Національного театру ім. І. Франка Є. Нищука – відомого як «Голос Майдану» на Революції Гідності. Тому так глибоко сприйняли глядачі його сценічну сповідь «в'язня сумління» і висновок фестивалю, що театр – «потреба душі, особливо в небезпечний час, коли душі подавлені, стривожені, занепокоєні... Коли вимагають розради, доброти, відваги і надії... Театральні дієства в період соціальних катаклізмів є необхідністю» [6; 22].

Уже шість фестивалів Коломия є «територією мистецтва, де панує єднання та взаєморозуміння». Це особливий фестиваль, за словами В. Федорака (начальника управління культури Івано-Франківської ОДА), де збирається театральна еліта у місті, назва якого говорить сама за себе: «коло» – це наше коло спілкування, вся громада, «ми» – одностудія, «я» – кожна особистість, що усвідомлює себе у цьому колі. Кожна театральна трупа творить українську історію, де театру відведена місія оновлювати почуття миру і добра [6].

Таким чином, проведений аналіз динаміки фестивалю «Коломийські представлення» зумовив низку висновків.

1. Проведення фестивалю в районному центрі Прикарпаття стало свідченням *загальноукраїнської тенденції* «переміщення центру фестивального життя у регіони» [17].

2. Фестиваль у системі українських театральних фестивалів став мистецькою акцією з виразним *власним спрямуванням* – утвердженням здобутків як у царині традиційної режисури й акторської гри, так і на ниві експерименту. На фестивалі визначилося основне кредо дійства – пошук і першопрочитання драматургічних творів, що вперше поставлені на театральній сцені; інсценізації літературних творів; несправедливо забуті класичні твори, що отримали нове сценічне життя; постановок, що вражають оригінальністю, новаторством творчого задуму і його матеріалізацією, жанровим експериментуванням, зберігаючи опору на стабільні філософські засади вічного.

3. Фестиваль охопив усі регіони країни, залучивши і гостей з-за кордону (Польща, Росія). *За видами* у ньому взяли участь музично-драматичні, лялькові, експериментальні театри, а також монотеатри. На фестивалі прозвучали українська, російська, польська *мови*. *За жанрами* представлені драма, пластична драма, драматизм, філософська притча, містерія, комедія, романтична комедія, гірка комедія, фарс, музична комедія, театральна фантазія, казка, героїчна казка, казка-гра, музична казка, казка для дорослих, лайт-опера, музичне шоу, мюзикл, ляльковий мюзикл тощо.

4. На фестивалі репрезентовані класичні театральні зразки В. Шекспіра, Б. Шоу, Т. Вільямса, А. Ніколаї, І. Карпенка-Карого, Т. Шевченка, М. Лисенка, Лесі Українки, С. Васильченка та ін., інсценізації світової, української й російської літературної творчості І. Франка, О. Кобилянської, Р. М. Рільке, М. Гоголя, І. Нечуй-Левицького, А. Чехова, В. Винниченка, Г. Маркеса, Шолом-Алейхема, Е. Шмітта, М. Матіос, а також сучасних українських та зарубіжних авторів. Репертуарна тематика фестивалю засвідчила актуалізацію як вічних моральних і естетичних вартостей, так і необхідність звернення до суспільних викликів сьогодення, зокрема патріотизму, історичного героїзму, націєтворення. Культурна постмодерна ситуація сприяла переосмисленню сюжетів вистав, їх осучасненню, модернізації, часовим зв'язкам минулого і теперішнього.

5. Фестиваль означив потребу в оновленні репертуару оригінальними версіями сценічного «прочитання» відомих творів та новітньою драматургією сучасних авторів.

6. Орієнтація вистав фестивалю на різновікову аудиторію сприяла його соціокультурній та комунікативній функціям. Сценічні постановки виконали своє ціннісно-естетичне і морально-виховне

призначення, сприяли емпатії і духовному зростанню глядачів. Загалом, фестиваль представляє Коломию не як периферійне місто, а як театральну європейську столицю, що має яскраве національне обличчя.

Список використаної літератури

1. *Карп'як Д.* «Коломийські представлення» – 2011 : 11 жовт. / Д. Карп'як [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teatr.kolomyua.org>
2. *Карп'як Д.* «Коломийські представлення» – 2011 : День останній, 16 жовт. / Д. Карп'як [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teatr.kolomyua.org>
3. *Карп'як Д.* «Коломийські представлення» – 2011 : День перший, 10 жовт. / Д. Карп'як [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teatr.kolomyua.org>
4. *Карп'як Д.* «Коломийські представлення» – 2011 : День третій, 12 жовт. / Д. Карп'як [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teatr.kolomyua.org>
5. *Коломієць Р.* Коломия – центр культури / Р. Коломієць, Т. Кратко // Час (спецвипуск № 51). – 2010. – 16 груд.
6. *Коломийські представлення* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teatr.kolomyua.org>
7. *Максименко С.* Уперше: «Коломийські представлення» / С. Максименко // Просценіум. – 3 (22). – 2008. – С. 100–102.
8. *Підлужна А.* визначила рецепт перемоги на фестивалі / Підлужна А., Рижук О. – 2012–10–09 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teatr.kolomyua.org>
9. *Підлужна А.* Колектив з творчим обличчям / А. Підлужна // Час (спецвипуск № 51). – 2010. – 16 груд.
10. *Підлужна А.* Мельпомена в гуцульському кептарі / А. Підлужна // День. – № 3. – 2009.
11. *Підлужна А.* Театральний Майдан : Кошти від вистав фестивалю «Коломийські представлення» передано українським військовим у зоні АТО / А. Підлужна // День. – № 173. – 2014.
12. *Рижук О.* «Коломийські представлення» – 2011 : День п'ятий, 14 жовт. / О. Рижук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teatr.kolomyua.org>
13. *Рижук О.* «Коломийські представлення» – 2011 : День четвертий, 13 жовт. / О. Рижук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teatr.kolomyua.org>
14. *Рижук О.* «Коломийські представлення» – 2011 : День шостий, 15 жовт. / О. Рижук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teatr.kolomyua.org>
15. *Рижук О.* Театральна феєрія заповнила Коломию / О. Рижук // Коломийські вісті. – 2011. – № 41 (103). – 13 жовт. – С. 2, 17.
16. *Рижук О.* Коломийці перемогли на Власних представленнях / О. Рижук // Коломийські вісті. – 2011. – № 42 (104). – 20 жовт. – С. 15, 20.
17. *Театральний процес Україні в дзеркалі театральних фестивалів* : оглядова довідка за матеріалами преси (2009) [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://mincult.kmu.gov.ua>
18. *Томенчук Л.* «Коломийські представлення» – 2013 / Л. Томенчук. – 2013–12–31 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teatr.kolomyua.org>
19. *Тугай Л.* Майстри сценічних першопрочитань зібрались у Коломиї / Л. Тугай // Галичина. – 2011. – 11 жовт. – С. 3.
20. *Український театральний простір* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : atheatre.com.ua
21. *Чеборак Д.* Коломиї на Миколая даруємо Фестиваль / Д. Чеборак // Час (спецвипуск № 51). – 2010. – 16 грудня.
22. *Юзюк І.* Коломийські представлення : післямова / І. Юзюк. 2014–09–25 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teatr.kolomyua.org>

Резюме

Аналізується динаміка театального фестивалю «Коломийські представлення» (м. Коломия Івано-Франківської обл.). Визначено пріоритетні завдання фестивалю, мистецьку специфіку в контексті сучасного фестивального театального руху.

Ключові слова: театральний фестиваль, «Коломийські представлення», мистецька тематика, режисерські пошуки, експериментаторство, дебют.

Summary

Slyvka O. Festival «Kolomyia presentations» in the context of Ukrainian theater development of late XX – beginning of XXI centuries

The paper presents the analysis of the theatre festival «Kolomyiski Predstavlennia» dynamics (Kolomyia, Ivano-Frankivsk region). There are defined the priority tasks of the festival and its artistic peculiarities in the context of contemporary theatre festival movement.

Key words: theatre festival, «Kolomyiski Predstavlennia», artistic themes, director's pursuit, experimentation, debut.

Аннотация

Сливка О.М. Фестиваль «Коломыйские представления» в контексте развития украинского театального искусства конца XX – начала XXI века

Аналізується динаміка театрального фестивалю «Коломийські представлення» (г. Коломия Івано-Франківської обл.). Определены приоритетные задачи фестивалю, художественная специфика в контексте сучасного фестивального руху.

Ключевые слова: театральний фестиваль, «Коломийські представлення», художественная тематика, режисерські іскання, експеримент, дебют.

Надійшла до редакції 10.11.2014 р.

УДК 791(519)

І. Цзя

АЛЬТЕРНАТИВНА ЕСТЕТИКА КОРЕЙСЬКОГО КІНЕМАТОГРАФА – ФЕМІНІСТИЧНИЙ КІНЕМАТОГРАФ

Актуальність теми обумовлена значущістю емансипації і зародження феміністичного руху в традиційно-патріархальному суспільстві, що яскраво виявляється в розвитку феміністичного кінематографа в Південній Кореї.

Мета роботи – виявити особливості розвитку феміністичного кінематографа в Південній Кореї.

В останні роки корейський кінематограф вийшов на світовий рівень, ставши одним з основних виробників азійських фільмів. З 2000 р. корейська кінопродукція стає популярною не лише у внутрішньому прокаті, але й поступово опановує закордонний ринок. 2001 р. фільм «Моє норовливе дівчисько» корейського режисера Квак Че Ена очолив китайський кіноринок, заволодівши увагою і симпатією китайської аудиторії. Фільм «Монетні двори» (реж. Лі Чхандон, 1999 р.) отримав навіть спеціальний приз журі на чеському кінофестивалі. Фільм «Пікнік» (реж. Сон Іль Гон, 1999 р.) і нагороджений премією 52-го Канського кінофестивалю як кращий короткометражний фільм. У 2002 р. фільм «Штрихи вогню» (реж. Ім Квон-Тека) отримав приз за кращу режисуру на Венеційському кінофестивалі. У цьому ж році Лі Чхандон отримав приз Венеціанського кінофестивалю за кращу режисуру свого фільму «Оазис». Фільм так само виграв приз за кращий дебют жіночої ролі і безліч інших нагород.

У 2004 р. Кім Кі Дук отримав приз 54-го щорічного Берлінського кінофестивалю «Срібний ведмідь» за кращу режисуру свого фільму «Самаритянка». У цьому ж році Чхан Ук Пак був удостоєний премії організаційного комітету 57 Канського кінофестивалю за фільм «Три екстрима».

Корейська кінематограф демонструє безсумнівний високий естетичний рівень своєї продукції, що забезпечує йому нагороди міжнародного рівня.

Гендерний поділ відіграє важливу роль у корейському суспільстві. Історія корейських соціальних норм і правил завжди ставила на чільне місце будь-якої справи чоловіка, тому жінка виконувала лише другорядні функції. Це пояснює той факт, що жінки тривалий час співпрацювали лише з історичними, соціальними аспектами кінематографічного мистецтва, але зовсім не працювали у сфері режисури. Але останнім часом все більше жінок посідають емансиповані позиції в соціальних і ринкових сферах, що тягне за собою режисування жінками фільмів із тематикою правдивих історій життя жінок, емоційних аспектах жіночого характеру, проблем соціального життя жінки та її гендерних обмежень.

Жіноча літературна діяльність є одним із суб'єктів феміністичної літературної критики. Говорячи про жінок-письменників, відразу згадуємо В. Вульф (1882-1941 рр.), С. де Бовуар (1908-1986 рр.), М. Дюрас (1914-1996 рр.) – західних піонерів феміністичного руху. Такі твори, як «Власна кімната» та «Друга стаття» стали класикою світового феміністичного руху.

Корейська режисер Лі Чжон Хян стала відкриттям жіночої режисури світового масштабу. Особливості її режисерській манери охоплюють деталі і надають фільму естетичної і змістовної глибини. Саме вони призвели до перемоги режисера на безлічі корейських конкурсів і фестивалів за фільм «Між музеєм мистецтв і зоопарком» (1998 р.) і «Дорога до дому» (2002 р.) і вивели на одне з перших місць на корейському кіноринку.

Фільм «Дорога до дому» є розповіддю про життя 7-річного хлопчика і його німої 76-річної бабусі, її безкорисливої любові і безмежному терпінні до свого маленького онука. Відмінною рисою жіночої режисури цього фільму є почуття материнства, що пронизує увесь фільм, особливе тепло і сила, унікальні і вишукані образи і глибоке розкриття ролі.

Чи Чжон Хян говорить про фільм «Дорога до дому»: «Чому головним героєм є бабуся з боку матері, а не з боку батька? Чому тут внук, а не внучка? Тому що за традиціями азійського суспільства, бабуся з боку матері завжди статусом нижче, ніж бабуся з боку батька [1]. У фільмі герой не внучка, а онук, тому що я часто бачу, що хлопчиків бабуся люблять більше».

Жінка-режисер Піані Іон Су знімає документальне кіно, створюючи постійний комфорт для зйомок. Вона володіє особливою технікою зйомки, що приводить глядача в особливий внутрішній емоційний стан. Вона знімає жіночу натуру, перетворюючи це в «секретний роман», в якому жінка – жертва світу похоті, і фільм демонструє глибокий внутрішній світ жінки. Її актриси відтворюють у кадрі особливі психічні стани, освоюючи їх перш за все тривалим і складним шляхом, і це є заслугою режисера. Серед аудиторії переважають прихильні